

2018Z15761

Vragen van het lid **Karabulut** (SP) aan de Staatssecretaris van Defensie over *de betekenis van de Amerikaanse schorsing van Turkije in het F-35 project* (ingezonden 11 september 2018).

Vraag 1

Is het juist om te spreken van een Amerikaanse schorsing van Turkije bij de werkzaamheden aan het F-35 project?¹ Zo nee, wat voor maatregel is het dan? Zo ja, hoe lang duurt de genomen maatregel en wat zijn de voorwaarden om deze op te heffen? Kunt u melden welke concrete maatregelen voortvloeien uit het Amerikaanse besluit?

Vraag 2

Klopt het tevens dat het amendement van senator Van Hollen zal worden uitgevoerd? Zo ja, wat zijn daarvan de gevolgen voor de Turkse deelname aan het F-35 project?²

¹ The U.S. halts delivery of F-35 fighter jets to Turkey <https://www.defenceiq.com/air-forces-military-aircraft/news/us-halts-delivery-of-f-35-to-tukey>.

² Additional US legislation banning further F-35 deliveries to Turkey advances <https://www.janes.com/article/82587/additional-us-legislation-banning-further-f-35-deliveries-to-turkey-advances>

Vraag 3

Hoe waardeert u de brief van de Amerikaanse Minister van Defensie Mattis aan het Congres om de verkoop van F-35 niet te blokkeren, vanwege «de verstoring van de aanvoerlijn»? Deelt u de opvattingen van Mattis? Zo nee, waarom niet?³

Vraag 4

Klopt het dat Turkije tegenmaatregelen heeft genomen in het F-35 project? Zo ja, welke?

Vraag 5

Is Nederland als deelnemer aan het F-35-project geraadpleegd over het besluit van de Amerikaanse regering? Zo ja, wat was uw oordeel? Deelt u deze maatregel? Zo nee, deelt u de opvatting dat dit, gezien de politieke en economische verwevenheid van het project, vergaande consequenties kan hebben en dat u geraadpleegd had moeten worden? Kunt u dat toelichten?

Vraag 6

Kunt u een overzicht geven van de gevolgen voor de praktische uitvoering van het project van de F-35, nu projectpartner Turkije is geschorst bij de werkzaamheden van het F-35 project?

Vraag 7

Kunt u aangeven wat de gevolgen zijn voor Nederlandse industriële participatie aan het F-35 project?

Vraag 8

Is het voorgenomen contract voor de «Block Buy» van de Nederlandse F-35, eind 2018, al getekend?⁴ Zo nee, ziet u in deze ontwikkeling in het F-35 project aanleiding om het tekenen van het contract af te wachten teneinde de consequenties beter te kunnen overzien? Zo nee, waarom niet?

---

³ «Final defense bill looks to block F-35s to Turkey, going against Mattis» <http://thehill.com/policy/defense/398458-final-defense-bill-looks-to-block-f-35s-to-turkey-going-against-mattis> «The report would be due within 90 days of the passing of the National Defense Authorization Act (NDAA), during which the Lockheed Martin-made jets would be held from the nation. Mattis earlier this month asked lawmakers not to block the F-35 sale, warning that it could start a «supply chain disruption» that could push the price of the aircraft higher. At this time, I oppose removal of Turkey from the F-35 program,» Mattis wrote in a July 7 letter. «If the Turkish supply chain was disrupted today, it would result in an aircraft production break, delaying delivery of 50–75 F-35s, and would take approximately 18–24 months to re-source parts and recover.»

⁴ Zie 26 488, nr. 436, brief 21 november 2017 Staatssecretaris van Defensie.